

**Modře natištěné štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,71+ 2,29 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.40 + 0.10 (GST) = 1.50 dolaru.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

**Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!**

J Time
Committed
À délai
convenu

**Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
Záznamník: 416/530-0202
E-mail: abrezina4222@rogers.com
abe@satellite1-416.com**

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 1.

(279.)

Vol. 13.

satellite **1-416**

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com

Thursday,

January 9,

2002

Václav Havel

a Amnesty (Inter)National

Prezidentská kariéra Václava Havla začala skvělým novoročním projevem 1. ledna roku 1990 o tom, jak naše země nevzkvétá. Jeho kariéra, která měla trvat pouze několik měsíců (do prvních svobodných voleb), se prakticky skončila po třinácti letech rovněž zajímavým projevem o tom, jak naše země vzkvétá. Mezi tím je období, kdy z jedné země se staly země dvě. Přes problémy, které v České republice jsou, má Václav Havel pravdu. Jeho vize je optimistická; demokratický proces v naší zemi je nezvratný. Ve stejnou dobu jiný intelektuál, Havlův vrstevník, který se však nestal prezidentem, Günter Grass vidí situaci poněkud jinak. Nahlíží na ni z perspektivy iráckého konfliktu, o kterém se Václav Havel, jako snad jediný státník ve svém novoročním projevu nezmínil. Günter Grass má spíše pocit, že světový mír je ohrožen a tím, že je ohrožena i demokracie.

Měl jsem nedávno diskusi s českými senátory, kteří tvrdili, že demokracie buď je nebo není a proto, že nemají rádi, když Václav Havel tvrdí, že demokracie je nezralá. Namítl jsem, že se jedná naopak o šedivou zónu a uvedl jsem jako příklady amalgamací Toronta, kdy se 80 procent zúčastněných v neoficiálním referendu vyjádřilo proti a přesto se uskutečnila, či poslední americké volby, kdy o vítězi rozhodlo všechno jiné než hlasy voličů. Přesto si myslím, že jak Kanada tak Spojené státy jsou demokratické země. Na druhé straně i některé totalitní systémy si ponechávají určité demokratické prvky, popřípadě mohou zde vyklíčit a někdy jsou tyto skutečnosti mnohem důležitější než je ochotno toto černobílé vidění přiznat. Vzpomeňme jen Pražské jaro z roku 1968 a podle černobílého vidění se o nic nejednalo, protože nebyly v té době v Československu svobodné volby.

Günter Grass je levicový intelektuál a v osmdesátých letech kritizoval ruského spisovatele - disidenta Andreje Siňavského za to, že publikuje v ultrapravicových německých novinách. Siňavský se bránil, že by publikoval i třeba v *Pravdě*, kdyby ta byla ochotna ho tisknout. Bylo to období, kdy ne každý politik či podnikatel se s disidenty z Východu stýkal a ne každé noviny se chtěly tisknout. Málokrterá univerzita pak přispěchala s udílením čestných doktorátů nepohodlným lidem. Václavu Havlovi ho, pokud vím, tehdy udělila pouze Yorská univerzita v Torontě spolu s jazzovým klavíristou Oscarem Petersonem.

Časy se mění a po revoluci začal český prezident sbírat doktoráty a ocenění jako na běžícím pásu a ve sbírce cen mu snad chybí již jen Nobelovka, kterou mu vyfoukl lišák Walesa.

S končícím prezidentským obdobím ubude i jeho kritiků a dokonce snad i úhlavní sok Václav Klaus ocení jeho zásluhy. Ještě za tepla v závěru roku přišla se svou troškou do mlýna i *Amnesty International*, přesněji řečeno česká odbočka čili něco jako *Amnesty National*. Svoje první ocenění dala tedy Václavu Havlovi za celoživotní boj za lidská práva.

Jenže celá věc má několik háčeků. *Amnesty International*, jak název napovídá, je organizace mezinárodní a nebývá zvykem, že se uděluje ocenění uvnitř vlastní země, pokud se nejedná o někoho, kdo je zrovna pronásledován.

Okolí Humber River

Foto M. Gabánková

P.F.
2003

Tato organizace měla svoji váhu, právě proto, že nezasedá s mocnými za jedním stolem, nehledí nalevo či napravo. Proto se zastávala Václava Havla zrovna tak jako chilských vězňů za Pinocheta. Kritizovala stejně popravování v Texasu, kdy byl guvernérem současný americký prezident G. W. Bush, jako v Číně. Proto měla tu úžasnou důvěryhodnost, protože nebyla poplatná politikům. Byť se Václav Havel tváří jako že je nepolitický prezident, je to politická figura a přestoupil z klubu „MOC BEZMOCNÝCH“ do klubu „MOCNÝCH“.

Je pravdou, že se nekamarádí s Grebeníčkovou Komunistickou stranou Čech a Moravy, která měla v minulosti na svědomí potlačování lidských práv v Československu. Sládkovým republikánům byl vskutku trnem v oku. Castrově Kubě se Havel ani nepřiblížil, jak to učinil Petr Pithart v dobré vůli zachránit trosečníky Pilipa a Bubeníka. Do Číny na Velkou zeď se nepodíval a Vietnam je pro něj spíš zemí, odkud utíkají *boat people* než země, kam mohou plynout naše investice, jak to těm blbečkům novinářům vysvětlil Miloš Zeman a místo s čínskými papaláši se raději schází s Dalajlámou. Nutno říci, že Václav Havel patří mezi státníky se slušným vychováním a za to sklízí obdiv.

Ale vše má své hranice. Jako politik je v jednom klubu s lidmi, kterým se jaksí porušování lidských práv toleruje. Tu zasedne s Georgem W. Bushem za jeden stůl, ačkoliv je tato postava kritizována *Amnesty International* za to, že se v Texasu popravovalo a popravuje jako na drátku. Občas i ženy, nezletilé, či mentálně postižené. Proti všem mezinárodním zvykostem jel před volbami na Floridu podpořit Bushova bratra při předvolební kampani. (Prý tam jel pozdravit kubánské emigranty.) Při kosovském konfliktu se zcela správně zastal albánských utečenců, ale jaksí zapomněl na srbské běžence, kteří se narodili od těch albánských již do

svých domovů nevrátili. Když jsem se ho při poslední návštěvě Kanady zeptal, jestli by se místo „humanitárního bombardování“ neměla podpořit srbská opozice (skupina, která nakonec sesadila Miloševiče), nechápal o co jde a řekl, že přece tam mohou hrát jeho hry. Jeho přístup byl přesně opačný než přístup právě *Amnesty International* v době kosovského konfliktu.

Václav Havel po dobu prezidentského období byl politikem a i jeho vztah k lidským právům byl bohužel politický. Na tom není nic špatného, jenže proto jsou zde nevládní organizace právě jako *Amnesty International*, které tyto politiky kontrolují, aby lidská práva dodržovali i tam, kde se jim to nehodí do krámu. Pokud tedy chtěla česká *Amnesty International* udělit někomu cenu, tak to mohli být lidé věznění režimem, kteří nebyli rehabilitováni. Myslím tím třeba „výtržníky“ z roku 1956 při maďarských událostech - jednalo se skutečně o politické vězně a nikoliv výtržníky. Mám na mysli svědky Jehovovy, kteří si odseděli léta v kriminálu za své přesvědčení. Mám na mysli čínské či kubánské disidenty. Členy opozice v Íránu. Křesťany v islámském světě... Možná i amerického televizního komika, který přišel o zaměstnání díky tomu, že se vyjádřil podle svého svědomí.

Mocní nebudou mít radost z toho, že česká *Amnesty International* chce rozjet kampaň za svobodu slova v Rusku. Je to správné, ale nejen v Rusku je svoboda slova ohrožena a černobílé vidění, že demokracie buď je nebo není nás může přivést jednoho krásného dne k rozpoznání, že už tu demokracie není. Pak najednou zjistíme, že už není také *Amnesty International* nebo že je tu od toho, aby udělovala různým potentátům medaile za zásluhy. I když to začalo právě cenou někomu, kdo se o lidská práva skutečně zasloužil.

Aleš Březina
